

pozycję nie tylko w specjalistycznych bibliotekach, ale dla wielu leśników będzie cenną pomocą w ich codziennej pracy.

Jerzy Burzyński, Zenon Capecki

Stanisław Cenkier — ZE WSPOMNIENIĘ STAREGO LEŚNIKA. Opracował Tadeusz Potemski. Katowice 1977, s. 278.

Książka Stanisława Cenkiera jest zbiorem wspomnień leśnika, urodzonego w 1891 r., a doprowadzonych do 1977 r. Autor należy do nielicznej już grupy leśników, którzy przetrwali ciężkie chwile z lat przed odrodzeniem się państwowości polskiej oraz z lat okupacji hitlerowskiej. Są to wspomnienia wybitnego leśnika-praktyka, ale równocześnie gorącego patrioty i działacza walczącego o zachowanie lasów i zwierzyny leśnej Śląska. Wspomnienia Cenkiera składają się z 17 rozdziałów, w których kolejno przedstawia dzieje swego żywota.

Urodzony w Poznańskiem w rodzinie leśnika miał od dzieciństwa wpojone przywiązanie do polskości, a zarazem zamiłowanie do pracy w lesie. który stał się terenem jego działalności na całe życie. Dwuletnią praktykę odbył w lasach otaczających leśniczówkę rodziców. Los rzucił go następnie na Śląsk, początkowo do nadleśnictwa na terenie woj. wrocławskiego, a później na Górny Śląsk, gdzie spędził całe życie. Objął na dłuższy okres czasu stanowisko w lasach pszczyńskich związane z łowiectwem.

Momentem charakterystycznym było zainteresowanie leśników-Polaków zarówno w okolicach leśniczówki ojca jak i na Śląsku sprawami obrony interesów narodowych. Liczni leśnicy-Polacy, których nazwiska przytacza autor, brali czynny udział w akcji wyborczej do parlamentu w Berlinie, by Koło Polskie mogło być możliwie licznie reprezentowane.

We wspomnieniach swych Cenkier

wskazuje na patriotyzm ludu śląskiego, z którego rekrutowali się leśnicy, obok wynarodowienia większych właścicieli ziemskich. Utworzyły się w poszczególnych miasteczkach kierowane przez polską w nich inteligencję, kółka zmierzające do szczepienie aktywnej postawy leśników-Polaków w sprawach narodowych. Takie kółko opisuje Cenkier. Imponuje jego liczebność i ideowość.

Dalsza część pamiętników — to opis lat wojny i udziału Cenkiera jak i innych leśników w akcji plebiscytowej, w której działali w dwóch kierunkach: pomyślnego przyłączenia Górnego Śląska i Komory Cieszyńskiej do Polski oraz ochrony lasów i zwierzyny przed niszczycielską akcją ustępującego okupanta. Masowość działania wskazuje na gorący patriotyzm rzeszy leśników.

Po przyłączeniu Górnego Śląska do Polski Cenkier został nadleśniczym w Rybniku i był nim w latach 1921 do 1925, a następnie w nadl. Paruszowiec, gdzie był do 1931 r., później zaś w nadl. Żwaków, by przejść w 1938 r. do Krakowsko-Śląskiej Dyrekcji LP z siedzibą w Cieszynie. Na jej czele stał mgr Franciszek Grychowski — po odrodzeniu państwowości polskiej i powstaniu Polski Ludowej został Grychowski wybrany członkiem honorowym PTL.

Dalsze wspomnienia Cenkiera — to lata tułaczki w okresie okupacji. Los rzucił go do Lwowa i tam, gdy przyszły władze radzieckie, spotkał się z serdecznym do niego stosunkiem. Pod koniec kwietnia 1945 r. wrócił do kraju na Śląsk i okazało się, że ocalała jego rodzina. Po powrocie w 1945 r. uzyskał kierownictwo Działu Łowiectwa w Dyrekcji LP w Bytomiu oraz poruczono mu kilka innych zadań. W trudnych powojennych warunkach organizuje szkolenie dla leśników, aby jak najszybciej zapewnić ochronę lasów wyniszczonych przez okupanta. Prowadzi wykłady, aby przekazać młodym to, co jest najważniejsze w tym zawodzie —

umiłowanie przyrody i troska o ochronę środowiska leśnego.

S. Cenkier jest już obecnie wiekowym leśnikiem-emerytem. Praca jego ukała się w wyjątkowo szczęśliwym momencie, gdy czynione są wysiłki, by w

społeczeństwie naszym utrwalić jeszcze mocniej przeświadczenie o patriotycznej postawie naszych leśników jak i ich umiejętnym podejściu do spraw leśnych i łowieckich.

Antoni Zabko-Potopowicz

**Tylko prenumerata
gwarantuje otrzymywanie „Sylwana”**